TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Thương quá giàn trầu

ISSN: 2734-9195 08:05 11/05/2026

Có những sáng bỗng thèm được về nhà, đứng bên sân nhìn lại giàn trầu từng là một phần của quá khứ. Chỉ cần nhìn thôi cũng đủ để thấy lòng được tưới tắm bởi một thứ tình cảm khăng khít chặt bền.

Giữa khoảng sân quê đã phai mờ trong một góc nhỏ của kí ức, giàn trầu vẫn âm thầm hiện hữu dịu dàng trong hoài niệm của những ai đã từng gắn bó với cuộc sống miền quê thắm đượm nghĩa tình. Giàn trầu không cao lắm chỉ chừng hơn tầm với của người lớn một chút, cũng chẳng kiên cố như giàn mướp, giàn bầu. Nhưng nhìn cái cách nó hiện hữu lặng thầm trong đời sống, trên khoé miệng cười móm mém của những cụ già râu tóc bạc phơ lại khiến người ta khó lòng mà chối bỏ.

Giàn trầu trước nhà vươn mình nép dưới mái hiên chuồng bò, tựa vào thân cau thẳng đứng rồi cứ vậy lớn lên. Lá trầu ủ màu trời xanh thẫm, mặt lá nhẵn nhụi phẳng phiu như vừa được gột rửa qua mấy lớp sương khuya, lúc nào cũng phảng phất một mùi cay nồng xen lẫn chút hăng hắc.

Ngày xưa, mỗi lần theo bà ra sân hái vài ba chiếc lá trầu đem về têm cau, tôi vẫn nhớ rõ cái cảm giác mát lạnh khi ngón tay khẽ rờ vào mặt lá, rồi bất giác muốn ngửi lấy mùi hương ấy thật lâu, như thể giữ lại một hương quê vốn dĩ gắn liền với người già.

Tôi nhớ bà thường hái những chiếc lá trầu già, nằm sâu phía dưới thân cây. Những chiếc lá đã đi qua thời gian thanh xuân nõn nà của đời mình, ngoan ngoãn nằm lại phía gốc, nhường chỗ cho những chiếc lá non vươn mình lên phía giàn leo, hứng lấy ánh nắng đầu tiên, những giọt mưa đầu nguồn. Bà thường dặn dò tôi phải thật nhẹ nhàng để không làm thân cây bị đau. Những chiếc lá già sẽ cho ra màu đậm đà hơn, hương thơm cũng vậy.

Giàn trầu với bà không chỉ để têm trầu mớm chuyện, mà còn là phương thuốc âm thầm tồn tại trong gian bếp. Những lần đầu gối tôi trầy xước sau cuộc rong chơi, bà không la mắng, chỉ lặng lẽ gom vài lá trầu già nhất, rửa thật sạch, nấu lên cùng chút muối trắng mặn, để nước sôi lăn tăn chừng mươi phút rồi chờ nguội dần đến độ ấm vừa đủ. Thứ nước có màu nâu nhẹ, thơm nồng ấy được bà dùng để ngâm vết thương, dịu đi cái rát bỏng và cả cơn buốt âm ỉ. Mùi trầu hoà trong hơi nước ấm khiến tôi như thấy mình được xoa dịu từ vết xước ngoài da đến cả sự nhõng nhẽo vô cớ trong lòng.

Hình ảnh bà tôi với đôi tay nhăn nheo khéo léo têm từng miếng trầu vuông vức, cài nhẹ vào nếp khăn mỏ quạ hay gói ghém trong tà áo bà ba sẽ mãi là hình tượng đẹp đẽ. Có điều bà nhai trầu không phải vì thói quen, mà vì trong cái đỏ au nơi đầu lưỡi ấy là cả một đời thăng trầm đã quen vị mặn ngọt cay chát. Mỗi buổi chiều, khi bóng nắng còn vương lưng cau, tôi lại thấy dáng bà nghiêng mình bên giàn trầu, ngắt vài chiếc lá, đôi khi còn cười móm mém khi bắt gặp ánh nhìn của đứa cháu tò mò đứng sau lưng.

Có người từng bảo, nhà nào có giàn trầu tốt là nhà ấy yên lành, đằm thắm, ấm êm. Lá trầu mang cái tình của người chăm bón, cái duyên của nếp nhà, và cái nghĩa của những mối giao hảo tưởng như xuề xoà mà tình sâu nghĩa nặng. Vậy nên mới thấy thương giàn trầu nơi mái nhà xưa, như thương một đoạn đời từng yên ấm trôi qua trong những năm tháng chầm chậm nhiều chuyển biến.

Nhiều năm trôi, tôi đi xa, sống ở những nơi chỉ toàn tường gạch và cửa kính, những nơi người ta nói thương nhau qua màn hình, gửi lời chào bằng ký hiệu chứ không còn thói quen nhai trầu. Ở đó, không có đất trống, cũng không ai còn nhắc đến cái vị cay thơm của lá trầu quấn cùng miếng cau. Nhưng lòng tôi vẫn vẹn nguyên một đoạn tình mang hình dáng một giàn lá xanh vươn mình leo lên uống sợi nắng đầu, âm thầm gợi nhắc điều gì đó rất xưa, rất dịu dàng và không thể thay thế.

Có những sáng bỗng thèm được về nhà, đứng bên sân nhìn lại giàn trầu từng là một phần của quá khứ. Chỉ cần nhìn thôi cũng đủ để thấy lòng được tưới tắm bởi một thứ tình cảm khăng khít chặt bền. Lúc ấy giàn trầu chợt bừng lên như một ngọn đèn ký ức, dẫu chẳng thể soi đường chỉ lối cho ta thấy đường hồi lại năm tháng dã qua, nhưng đủ để sưởi ấm lòng ta đang lạnh buốt bởi những lọc lừa toan tính phố thị.

Rồi chợt nhận ra lòng mình từ lâu đã dành một niềm thương, lòng cảm mến cho giàn trầu bên thềm giếng cũ. Thương cách sống bền bỉ, chẳng đòi hỏi người ta phải chăm bón, tưới tắm mà vẫn xanh tốt sum suê. Thương bóng giàn nhỏ đổ bóng liêu xiêu qua sân gạch phẳng lặng, thương từng phiến lá già nua âm thầm nhịn nhường phần hơn cho những chiếc lá non mọc đầu phần ngọn. Tựa như cách người già quê tôi gìn giữ, để giành mọi thứ đẹp đẽ cho thế hệ con cháu mai sau. Và hơn hết, là thương những bàn tay từng vun vén, chăm chút, từng nhẹ nhàng hái vài chiếc lá mà nâng niu trong lòng bàn tay trước khi đem ngâm trong nồi nước muối. Như cách người quê tôi truyền đạt lại một phương thuốc, không chỉ để chữa lành, mà để “băng bó” gắn kết một thứ tình thân chẳng đời nào bóc tách.

Tác giả: **Nhật Phạm - Phạm Văn Nhật**
Thôn Hương Long, Phường Hà Huy Tập, Hà Tĩnh